

Boardletter 2017

Verslag voor de gemeenteraad

Gemeente Meierijstad | 6 februari 2018

Ingekomen	
Nr.	Afd.
-7 MRT 2018	

Gemeenteraad van de
Gemeente Meierijstad
T.a.v. de concerncontroller mevrouw M. Hollander
Postbus 10001
5460 DA VEGHEL

Eindhoven, 6 februari 2018

REQ2220037/mvdl

Boardletter 2017

Geachte heer Franken,

In het kader van de controle van de jaarrekening 2017 van gemeente Meierijstad (hierna: de gemeente) brengen wij u hierbij verslag uit omtrent onze bevindingen naar aanleiding van onze werkzaamheden.

In onze boardletter rapporteren wij over onze bevindingen en mogelijke verbeterpunten op het gebied van de administratieve organisatie en interne beheersing binnen uw gemeente. De boardletter is een samenvatting van onze managementletter, welke wij hebben uitgebracht aan uw college van burgemeester en wethouders. Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole die naar onze mening van belang zijn ter verbetering van de bedrijfsvoering. Dit heeft tot doel vanuit onze natuurlijke adviesfunctie een bijdrage te leveren aan het zelfcontrolerende vermogen van uw organisatie.

De bevindingen in deze boardletter en de detailbevindingen in de managementletter hebben wij reeds besproken met de directie en functionarissen van de ambtelijke organisatie.

Wij spreken onze waardering uit voor de plezierige samenwerking met de medewerkers van uw gemeente.

Met vriendelijke groet,
Ernst & Young Accountants LLP

drs. N.A.J. Silverentand RA
Externe accountant

Inhoudsopgave

Ontwikkelingen en impact controleaanpak en
kernpunten in onze controle

3

Bevindingen interne beheersing

6

Bedrijfsvoeringmonitor

14

Totaaloverzicht bevindingen

17

Totaal aantal pagina's: 21

Ontwikkelingen en impact controleaanpak

Ontwikkelingen en impact controleaanpak

Eerste boardletter gemeente Meierijstad

Gemeente Meierijstad bestaat vanaf 1 januari 2017 en betreft de rechtsopvolger van de drie gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Wij zijn verheugd de gemeenteraad van de gemeente Meierijstad de eerste boardletter te mogen aanbieden. Wij hebben onze detailbevindingen uiteengezet in de managementletter aangeboden aan het college.

Wij stellen in deze eerste boardletter vast dat de gemeente een voortvarende start heeft gemaakt. De drie voormalige gemeenten zijn samengevoegd waarbij de dienstverlening aan burgers en bedrijven is blijven doorgaan. Achter de schermen is hard gewerkt aan het uniformeren van bestaand beleid, werkwijzen en procedures. Er is een nieuwe organisatiefilosofie opgesteld, Meierijstad 2017-2025, waarin de belangrijkste uitgangspunten van de nieuwe organisatie zijn opgenomen. Dit alles vindt plaats in een complexe en turbulente omgeving, waarbij ook grote hervormingsoperaties als de decentralisaties hebben plaatsgevonden.

Vanzelfsprekend is de gemeente nog niet gereed met bovenstaande werkzaamheden. Dit is overeenkomstig het beeld dat wij bij andere fusiegemeenten aantreffen. Het wijzigen van werkwijzen en cultuur kost immers tijd. De administratieve organisatie en interne beheersing wordt momenteel ingericht. Hierdoor voldoet deze (nog) niet aan de eisen. In deze boardletter treft u onze observaties aan met betrekking tot de opzet en bestaan van deze administratieve organisatie en interne beheersing.

Wij merken op dat onze rapportages van nature kritisch van aard zijn. Wij hebben een relatief groot aantal detailbevindingen zoals medegedeeld aan het college. Deze vloeien met name voort uit het feit dat de drie werkwijzen en procedures bij elkaar zijn gebracht waardoor er niet ten alle tijden uniformiteit aanwezig is in de wijze waarop wordt omgegaan met de interne beheersing. Daarnaast leggen wij de meetlat onverminderd hoog, wij kunnen geen rekening houden met het feit dat de gemeente net van start is gegaan. Een aantal punten dat wij constateren zien wij breed bij gemeenten terug komen. Zo zijn onderwerpen als controle op prestatielevering, aanbestedingen en interne beheersing van de automatisering bij vele lokale overheden aandachtspunten. Vanzelfsprekend is de urgentie er hierdoor niet minder om. Wij adviseren het management om zo spoedig mogelijk te komen met een voorstel voor de opvolging van de gesignaleerde punten.

Waar staat de gemeente

Kernpunten in onze controle

Kernpunten in de onze controleaanpak

Gegevensgerichte controle

Wij verrichten de controle van de jaarrekening door middel van een combinatie van controlemaatregelen, gebaseerd op een risicoanalyse. De controle 2017 vindt grotendeels gegevensgericht plaats, wat betekent dat wij door middel van statistische steekproeven achteraf vaststellen of de transacties correct zijn verwerkt. Als gevolg van de verscherpte eisen voor de accountant rondom een systeemgerichte controleaanpak en de constatering dat uw interne beheersing nog niet op het gewenste niveau is, kunnen wij in mindere mate steunen op uw processen en de daarin opgenomen beheersmaatregelen. De aangescherpte eisen zien in belangrijke mate toe op de inhoudelijke documentatievereisten, alsmede de zichtbaarheid van de uitgevoerde beheersmaatregelen. Verder is het van belang dat de gemeente beschikt over effectieve IT General Controls (ITGC's). Op dit moment is dat niet het geval.

Wij achten het van belang dat de gemeente komende jaren gaat werken aan het effectief krijgen van de ITGC's en de (geautomatiseerde) beheersmaatregelen in de lijn om zodoende de stap naar het afgeven van een rechtmatigheidsverklaring door het college mogelijk te maken. Dit proces zou kunnen beginnen met het effectief inrichten van uw beheersmaatregelen en in het bijzonder nadere aandacht voor de inhoudelijke vastlegging van de uitgevoerde beheersmaatregelen binnen de bedrijfsprocessen. Op deze wijze kan de externe accountant in de nabije toekomst de controles in hogere mate procesgericht (en dus vooraf) kunnen insteken. Dit heeft voor u als voordeel dat er in mindere mate intensieve gegevensgerichte steekproeven hoeven te worden uitgevoerd.

De risicoanalyse

De risicoanalyse richt zich op een betrouwbare totstandkoming van de jaarrekening. Dit betekent dat wij niet alle risico's die voor u als organisatie relevant zijn, adresseren. De risicoanalyse is een iteratief proces en stellen wij gaandeweg bij indien nodig. Ditzelfde geldt voor onze kernpunten in de controle.

De tot op heden onderkende belangrijkste aandachtsgebieden in onze controle, onze zogenaamde kernpunten in de controle, zijn:

- ▶ volledige en juiste verwerking van de baten en lasten voortkomend uit het sociaal domein (Wmo/jeugdwet/PGB);
- ▶ waardering van uw grondexploitaties;
- ▶ complexiteit Wet Normering Topinkomens (WNT);
- ▶ aanbestedingsrechtmatigheid;
- ▶ risico dat management de gemeentelijke procesafspraken doorbreekt (management override), onder andere in relatie tot voorzieningen.

Wij rapporteren met name in ons accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole over deze kernpunten.

Actiepunten jaarrekeningcontrole

Op basis van de bevindingen op basis van de interim-controle hebben we de voornaamste actiepunten opgesteld die de gemeente dient op te pakken voorafgaand aan de jaarrekeningcontrole. De gedetailleerde bevindingen hebben we gedeeld met het college. Wij merken op dat de gemeente enkele actiepunten reeds heeft opgepakt. Om de juiste randvoorwaarden te creëren voor een goedkeurende controleverklaring is het van belang dat de actiepunten tijdig en grondig worden uitgevoerd.

Bevindingen interne beheersing

Bevindingen interne beheersing

Inleiding

Inleiding

In onze boardletter informeren wij u over onze bevindingen op het gebied van uw administratieve organisatie en interne beheersing. In de uitgebreide managementletter aangeboden aan het college geven wij de risico's weer en doen wij aanbevelingen ter verbetering indien wij daarvoor mogelijkheden zien. Daarbij rapporteren wij belangrijke aandachtspunten ten behoeve van de organisatie en de jaarrekeningcontrole.

Wij wijzen u erop dat een boardletter van nature kritisch van aard is, omdat deze zich richt op te verbeteren aspecten. Onze bevindingen vloeien voort uit onze gebruikelijke werkzaamheden voor de jaarrekeningcontrole. Deze werkzaamheden zijn gericht op het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de gemeente Meierijstad en omvatten daarom niet alle zaken die bij een specifiek op de organisatie gericht onderzoek naar voren zouden komen. Onze werkzaamheden zijn niet primair gericht op het opsporen van fraudes of onregelmatigheden in uw organisatie.

Indien onze werkzaamheden aanwijzingen opleveren voor opgetreden fraudes of onregelmatigheden, dan rapporteren wij u daar direct over. Dit is tot nu toe in dit jaar nog niet aan de orde geweest.

Deze boardletter bevat de bevindingen zoals tot dusverre opgedaan. Na afloop van de jaarrekeningcontrole zullen wij in ons accountantsverslag een samenvatting opnemen van de belangrijkste bevindingen evenals aanvullende bevindingen tijdens het controleproces.

Naleving wet- en regelgeving

Op basis van artikel 11 lid k van EU-verordening 537/2014, alsmede Standaard 240 informeren wij de raad over significante kwesties in verband met de tijdens de controle geconstateerde niet-naleving of vermoedelijke niet-naleving van wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen, voor zover deze relevant worden geacht voor het vermogen van de raad om haar taken te vervullen. Daarnaast rapporteren wij fraude en illegale handelingen waarbij het hoger kader (ambtelijke organisatie/college) is betrokken, en over fraude en illegale handelingen (of deze nu door het hoger kader of door andere werknemers zijn veroorzaakt) die een onjuistheid van materieel belang in de jaarrekening tot gevolg hebben. Dit is tot op heden niet aan de orde geweest.

Bevindingen interne beheersing

Algemeen beeld

Momenteel geeft uw college uitvoering aan het coalitieakkoord Mijlpalen van Meierijstad 2017-2022. Meierijstad zijn we samen. Van belang hierbij is dat u een structureel sluitende meerjaren begroting heeft. Ook de financiële positie is stabiel zoals uit de berekening van de kerngetallen blijkt, opgenomen in de begroting 2018. Voor 2018 wordt een solvabiliteit verwacht van 24,1%. Wel heeft de gemeente een relatief grote externe schuld als gevolg van uw grondposities. Dit blijft derhalve uw aandacht vragen.

Organisatorisch staat 2017 vanzelfsprekend in het teken van het stroomlijnen van de nieuwe organisatie. Wij begrijpen welke ingrijpende veranderingen de organisatie is ondergaan, toch vinden wij het van belang om onze bevindingen en attentiepunten met u te delen. In deze boardletter benoemen wij deze aandachtsgebieden en wij adviseren u deze de komende tijd additionele aandacht te geven.

Bestuurlijke aandachtspunten

Naast de organisatorische en wettelijke wijzigingen identificeren wij – in het kader van de jaarrekeningcontrole 2017 – de volgende bestuurlijke aandachtspunten.

1. Professionaliseren van de interne beheersing omgeving

Wij hebben de detailbevindingen ten aanzien van de interne beheersomgeving gedeeld met het college. Wij merken op dat er geen procedurebeschrijvingen beschikbaar zijn voor de primaire processen. Mede als gevolg hiervan vinden beheershandelingen ook niet altijd op dezelfde wijze plaats en is onduidelijk welke beheersmaatregelen uitgevoerd dienen te worden en welke vastleggingen hiervan noodzakelijk zijn. De beheering van uw IT-omgeving is hier ook onderdeel van.

Wij achten de organisatie momenteel dan ook in mindere mate in control. Voor het jaarrekeningproces zijn hierdoor uitgebreide gegevensgerichte controlewerkzaamheden noodzakelijk om het rechtmatig handelen van de organisatie te kunnen aantonen.

Wij merken op dat er bij de wetgever ontwikkelingen spelen waarbij de rechtmatigheidscontrole sterk naar verwachting gaat wijzigen. Hierbij wordt het rechtmatigheidsoordeel van de accountant min of meer vervangen door een in control statement door het college. De accountant controleert vervolgens of deze statement terecht is afgegeven. Wij verwachten niet dat deze ontwikkeling gaat leiden tot een wetwijziging vóór boekjaar 2019, wel wijzen wij u op het feit dat de interne controleomgeving van uw organisatie hier nog in hoge mate naar toe dient te groeien. Wij adviseren het college hiertoe een planning met mijlpalen voor op te stellen.

2. Financiële afsluitproces

Het tussentijds beschikken over betrouwbare financiële informatie is van groot belang. U wordt tussentijds geïnformeerd door het uitbrengen van beraps. Wij achten de informatiewaarde van de berap adequaat, maar de betrouwbaarheid van de gepresenteerde gegevens kunnen wij in mindere mate staven. De gemeente heeft, in lijn met ons beeld bij andere gemeenten, geen gestructureerd financieel afsluitproces, waarbij periodiek de administratie wordt afgesloten, balanssaldi worden geanalyseerd en de stand van zaken eenduidig wordt opgemaakt. Een belangrijk onderdeel van een afsluitproces zijn de memoriaalboekingen. De controle hierop en de documentatie van deze boekingen is momenteel niet voldoende ingeregeld. Wij adviseren het college te komen tot een periodieke (kwartaal) financiële afsluiting aan de hand van een helder draaiboek.

Bevindingen interne beheersing

3. Rechtmatigheid van uw inkopen en aanbestedingen

Wij hebben een groot aantal bevindingen met betrekking tot uw inkoop- en betaalproces, inclusief de rechtmatigheid van aanbestedingen. Aangezien het interne inkoopbeleid niet is opgenomen in het normenkader is het risico op onrechtmatige aanbestedingen die we meewegen in ons oordeel kleiner, maar er resteert een risico dat Europese aanbestedingen onrechtmatig zijn. Ook bestaat het risico dat gelden onrechtmatig de organisatie verlaten. Gezien de gevoeligheid hiervan adviseren wij het college om maatregelen te nemen om de interne beheersing rondom dit proces aan te scherpen.

We constateren dat per heden geen tussentijdse analyse is uitgevoerd ten aanzien van de rechtmatigheid van de Europese en nationale aanbestedingsregels. Wij bevelen het college aan tijdig een analyse op te stellen om de rechtmatigheid van aanbestedingen te borgen en tijdig te signaleren. Ondanks dat het interne inkoopbeleid niet is opgenomen in het normenkader adviseren wij deze ook op te nemen in uw inkoopanalyse.

4. Beheersomgeving sociaal domein

Met betrekking tot het sociaal domein is de gemeente in grote mate afhankelijk van derde partijen. Zo zijn grote delen van de uitvoering van de jeugd en de Wmo ondergebracht bij de centrumgemeente 's-Hertogenbosch. De uitvoering van de PGB's is deels ondergebracht bij de SVB. Ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2016, hebben de afzonderlijke organisaties veel werk verzet om alle informatie tijdig te ontvangen en te verwerken. De grote afhankelijkheid van derde partijen maakt deze controle complex. Daarnaast bestaat – in lijn met voorgaand jaar – het risico dat de gemeente onvoldoende of ongeschikte controle-informatie verkrijgt vanuit de zorgaanbieder waardoor deze bevindingen (lees onzekerheden) een impact kunnen hebben op het oordeel in onze controleverklaring.

Wij adviseren het management zelfstandig controlewerkzaamheden uit te voeren teneinde de afhankelijkheid van andere partijen te verkleinen. Gezien de bevindingen vanuit voorgaande jaren adviseren wij het college hierbij nadrukkelijk te richten op de bestedingen ten aanzien van persoonsgebonden budgetten. Daarnaast achten wij het van groot belang dat het versterken van de interne beheersing ten aanzien van de processen binnen het sociaal domein topprioriteit krijgt zodat deze spoedig op orde is. Wij merken op dat de gemeente Meierijstad reeds initiatief heeft genomen in het uniformeren van bedrijfsprocessen en verbeteren van de interne beheersing van het sociaal domein.

Bevindingen interne beheersing

Beginbalans

De beginbalans van de gemeente Meierijstad bestaat uit de consolidatie van de balansen per 31 december 2016 van de gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Wij merken de volgende aandachtspunten op met betrekking tot het opstellen van deze beginbalans:

- ▶ eliminatie onderlinge verhoudingen tussen voormalige gemeenten;
- ▶ consistente toepassing van waarderingsgrondslagen conform de nieuwe financiële verordening van de gemeente Meierijstad. In gevallen van afwijking kan sprake zijn van een noodzakelijkheid van een stelselwijziging of schattingswijziging. U kunt hierbij bijvoorbeeld ook denken aan afschrijvingstermijnen van uw materiele vaste activa;
- ▶ consistente rubricering van balans categorieën.

Onder het BBV hoeven met betrekking tot de exploitatierekening geen vergelijkende cijfers in de jaarrekening gepresenteerd te worden. Wij adviseren het college om bovenstaande zaken nauwgezet te analyseren en deze deel te laten uitmaken van het jaarrekeningdossier.

Entity Level Controls en aanwezigheid kaders en richtlijnen

Entity Level Controls richten zich op de beheersmaatregelen voor de gemeente als geheel. Entity Level Controls hebben een voorwaardelijk karakter als het gaat om de effectiviteit van de interne beheersing in de processen van uw gemeente. De gemeentecultuur is hierbij een belangrijk element, welke sterk wordt bepaald door de Toon aan de top. Wij besteden bij onze controlewerkzaamheden aandacht aan uw Entity Level Controls voor zover wij dit relevant achten voor onze jaarrekeningcontrole.

Het belang van integriteit en ethische aspecten binnen de gemeente Meierijstad wordt nadrukkelijk onderkend en is verweven in de organisatiestructuur en AO/IC binnen de gemeente.

De gemeente heeft reeds een gedragscode voor ambtenaren, integriteitsbeleid, een regeling melding financiële belangen en een regeling vermoede misstanden vastgesteld. Wij achten het van belang dat de naleving van de voorgenoemde regelingen een vast onderdeel wordt van de interne controleomgeving van de gemeente.

Ook zijn de financiële verordening en de controleverordening vastgesteld. Vanuit deze verordeningen dient het college periodiek diverse nota's aan te bieden aan de raad. Op basis van de Wet algemene regels herindeling heeft de gemeente twee jaar om de voorschriften van gemeente Meierijstad te uniformeren.

Wij stellen vast dat de volgende nota's nog niet zijn aangeboden gedurende de interim-controle, waardoor er onduidelijkheid kan bestaan over de te volgen procedure of waardering:

- ▶ nota weerstandsvermogen en risicobeheersing (inmiddels behandeld in de raad);
- ▶ nota verbonden partijen en weerstandsvermogen (inmiddels behandeld in de raad);
- ▶ nota grondbeleid.

Ook stellen we vast dat de beheersplannen kapitaalgoederen veelal nog niet geactualiseerd zijn. Zo gelden voor wegen, openbaar groen, openbare verlichting, bruggen en gebouwen nog de afzonderlijke beheersplannen per gemeente. Wij hebben vernomen dat de gemeente momenteel werkt aan het vaststellen van beheersplannen voor de gemeente Meierijstad. Het hebben van actuele meerjaren beheersplannen is tevens een vereiste op het moment dat een gemeente voorzieningen voor egalisatie van kosten heeft. Wij hebben vernomen dat de gemeente Meierijstad deze per 31 december 2017 niet heeft.

Bevindingen interne beheersing

Verbijzonderde interne controle

Tijdens onze interim-controle zijn (nog) geen werkzaamheden uitgevoerd door de verbijzonderde interne controle functie. Hiermee voldoet de gemeente niet aan de bepalingen van uw financiële verordening. Wij hebben het college aanbevolen om interne controle werkzaamheden te verrichten conform de financiële verordening. Wij constateren dat de gemeente reeds diverse initiatieven heeft ondernomen om de interne controle nader vorm te geven in 2018.

VPB positie

Algemeen

Sinds 1 januari 2016 is de Wet Modernisering vennootschapsbelastingplicht (hierna: Vpb-plicht) overheidsondernemingen van toepassing. Op basis van deze wetgeving is een gemeente Vpb-plichtig indien en voor zover zij een onderneming drijft. Dit dient beoordeeld te worden op afzonderlijk activiteitsniveau, rekening houdend met de specifieke feiten en omstandigheden van de gemeente.

Voor genoemde Vpb-analyse heeft voor 2016 plaatsgevonden ten aanzien van de afzonderlijke gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel. Per 1 januari 2017 zijn deze drie gemeenten echter – als gevolg van een gemeentelijke herindeling – samengegaan tot de gemeente Meierijstad. Behalve het feit dat dit betekent dat de Vpb-analyse voor het jaar 2017 op het niveau van de gemeente Meierijstad dient te worden uitgevoerd, brengt dit voor de Vpb een aantal aandachtspunten met zich.

Einde Vpb-plicht afzonderlijke gemeenten

Per 1 januari 2017 zijn de gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel van rechtswege opgehouden te bestaan. Op dat moment is voor de afzonderlijke gemeenten tevens de Vpb-plicht beëindigd, uiteraard indien en voor zover hier in 2016 sprake van was.

Aan het beëindigen van de Vpb-plicht, zijn een aantal fiscale gevolgen verbonden. Op de eerste plaats betekent dit dat in beginsel een eindafrekening dient plaats te vinden (totaalwinst benadering), voor zover de voordelen uit de Vpb-plichtige activiteiten nog niet eerder in de Vpb-heffing zijn betrokken (uitgaande van de jaarwinstbenadering). De Vpb kent echter een faciliteit op grond waarvan de fiscale claim als gevolg van de eindafrekening achterwege kan blijven en de (in dit geval) nieuwe gemeente in de plaats treedt van de voormalige gemeenten. Aan dergelijke indeplaatsstelling zijn echter een aantal voorwaarden verbonden.

De gemeente Meierijstad heeft tot op heden de fiscale gevolgen van de gemeentelijke herindeling nog niet volledig in kaart gebracht. Zodoende bestaat er vooralsnog geen overzicht van de fiscale gevolgen, alsmede de mogelijke faciliteiten die de gemeente ter beschikking staan. Het is naar onze mening echter van belang hier tijdig inzicht in te verkrijgen. Wij adviseren de gemeente Meierijstad zodoende uitdrukkelijk om op korte termijn na te gaan wat de exacte fiscale gevolgen voor de afzonderlijke gemeenten zijn van de herindeling die op 1 januari jl. heeft plaatsgevonden.

Bevindingen interne beheersing

IT-beheersmaatregelen

Wij hebben tijdens onze controle tekortkomingen geconstateerd op het gebied van het IT-beheersproces logische toegangsbeveiliging op basis van gesprekken met medewerkers van de werkateliers ICT beheer en informatiestrategie. We constateren dat het belang van informatiebeveiliging voldoende aandacht krijgt bij het management van de gemeente Meierijstad, echter ontbreekt op enkele gebieden de formele controle en vastlegging. We constateren dat diverse functionarissen vergevorderde rechten hebben in de financiële applicatie K2F en het netwerk. De oorzaak van deze bevinding is gedeeltelijk het fusietraject en de noodzaak tot borging van de werking van IT-systemen gedurende de fusie. Wij hebben vernomen dat de gemeente reeds middelen ter beschikking heeft gesteld om nader te beoordelen per functie en applicatie of de rechten juist zijn toegekend. Tevens constateren we dat er nog geen formeel beleid en controle is op de juiste toepassing van het wachtwoordenbeleid van alle applicaties. Wij adviseren het college bovenstaande zaken met prioriteit op te pakken.

Bedrijfvoeringsmonitor

Bedrijfsvoeringsmonitor

Inleiding

Bedrijfsvoeringsmonitor

Bedrijfsvoeringsmonitor

In de bedrijfsvoeringsmonitor op de volgende pagina geven wij ons beeld van de onderzochte processen. Wij geven dit beeld als resultante van onze tot dusver verrichte werkzaamheden in het kader van de controle van de jaarrekening. Toekomstige ontwikkelingen of veranderingen in de organisatie zijn hierin niet begrepen. Dit beeld dient te worden gezien in relatie tot onze controle van de financiële verantwoording van de gemeente als geheel en niet als een oordeel over elk afzonderlijk proces. Wij geven uitsluitend posities in het midden van een kleur, of tussen twee kleuren in.

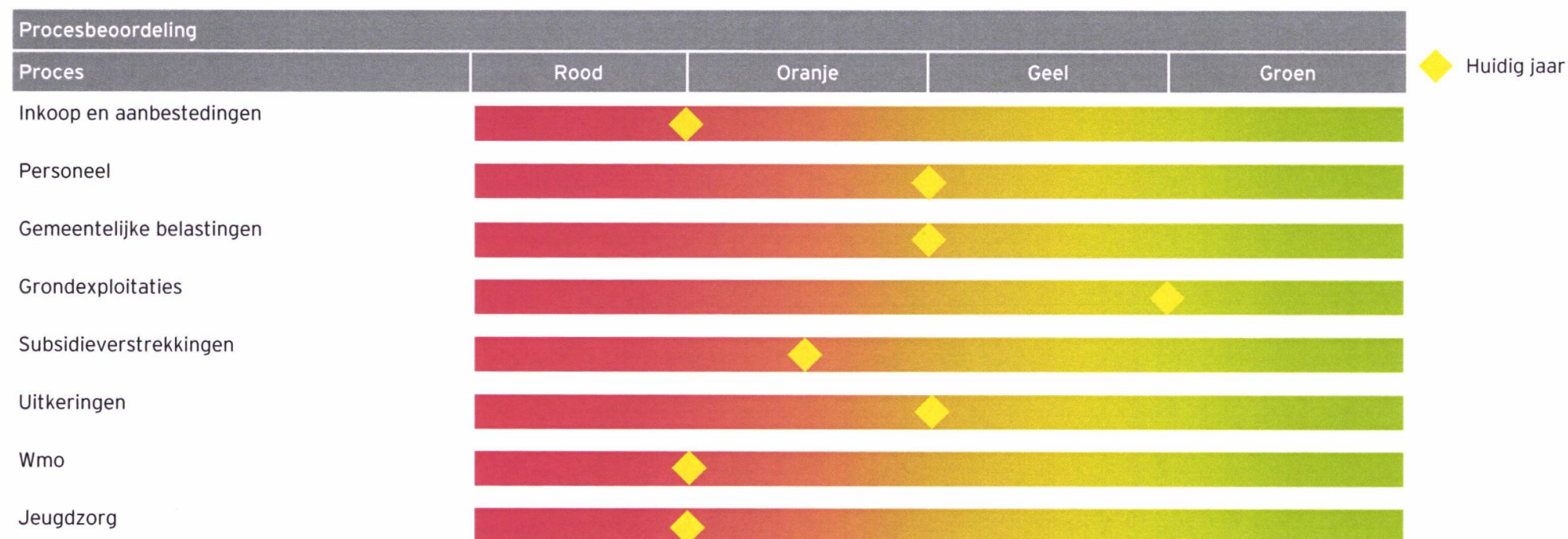
Totaaloverzicht bevindingen

Totaaloverzicht bevindingen

In de bijlage zijn de bevindingen en aanbevelingen opgenomen zoals wij die hebben gedeeld met het college. Daarbij treft u een prioriteitstelling aan waarbij wij gebruikmaken van de aanduidingen hoog (rood), gemiddeld (oranje) en laag (groen). De bevindingen zien toe op leemtes in de processen. De bevindingen zien onder meer toe op het onvoldoende uitvoeren en vastleggen van controlemaatregelen. Indien het college de bevindingen niet adequaat en tijdig opvolgt is er een verhoogd risico op rechtmatigheid- en/of getrouwheidsfouten.

Bedrijfsvoeringsmonitor

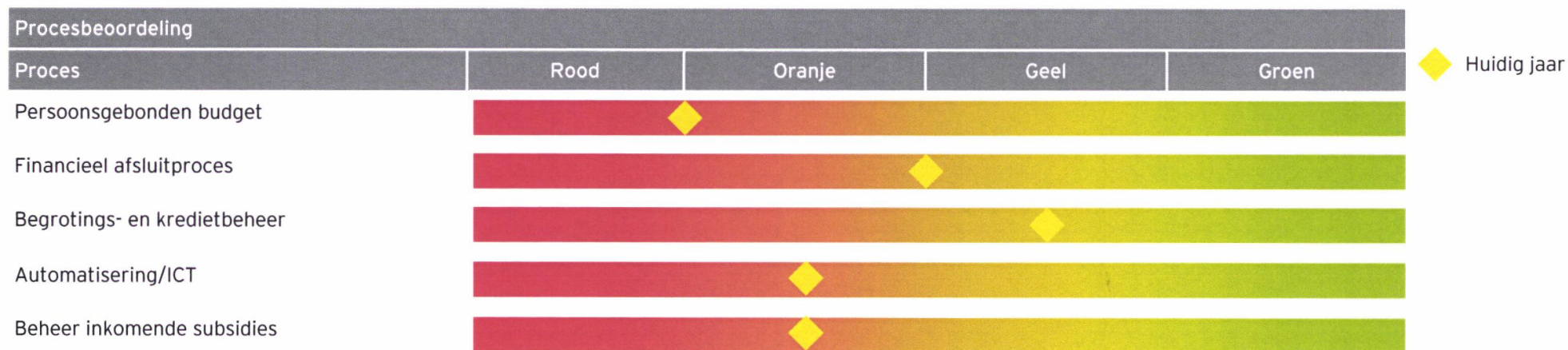
Rood Het proces heeft belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico die op korte termijn actie behoeven.

Oranje Het proces heeft meerdere bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Geel Het proces heeft enkele bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Groen Het proces heeft geen of beperkte bevindingen met een laag risicoprofiel. Deze kunnen worden meegenomen worden bij de verdere verbetering van de AO/IB.

Bedrijfsvoeringsmonitor

Rood Het proces heeft belangrijke bevindingen en aanbevelingen met een hoog risico die op korte termijn actie behoeven.

Oranje Het proces heeft meerdere bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Geel Het proces heeft enkele bevindingen met een gemiddeld risicoprofiel die voor onze jaarrekeningcontrole 2017 actie behoeven.

Groen Het proces heeft geen of beperkte bevindingen met een laag risicoprofiel. Deze kunnen worden meegenomen worden bij de verdere verbetering van de AO/IB.

Totaaloverzicht bevindingen

Totaaloverzicht bevindingen

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling.

Nr. 2017	Proces	Bevinding	Prioriteit 2017
1	Planning & control	Procesbeschrijvingen	
2	Planning & control	Memoriaalboekingen	
3	Planning & control	Mandaatregeling	
4	Planning & control	Werkzaamheden verbijzonderde interne controle functie	
5	Planning & control	Periodiek afsluitproces	
6	Inkoop & aanbesteding	Verplichtingenadministratie	
7	Inkoop & aanbesteding	Autorisatie inkoopfacturen	
8	Inkoop & aanbesteding	Prestatielevering	
9	Inkoop & aanbesteding	Archivering inkoopcontracten	
10	Inkoop & aanbesteding	Controle en autorisatie betalingen	

Wij hebben hierbij de volgende prioritering aangehouden:

Prioriteit hoog

Prioriteit midden

Prioriteit laag

Totaaloverzicht bevindingen

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling.

Nr. 2017	Proces	Bevinding	Prioriteit 2017
11	Inkoop & aanbesteding	Autorisatie periodieke inkoopfacturen	
12	Inkoop & aanbesteding	Mandatering inkoopcontracten	
13	Inkoop & aanbesteding	Controle wijzigingen crediteurenstamgegevens	
14	Inkoop & aanbesteding	Beoordeling offertes aanbestedingen	
15	Inkoop & aanbesteding	Inkoopstrategie aanbestedingen	
16	Uitgaande subsidies	Controle subsidieaanvragen en subsidievaststellingen	
17	Uitgaande subsidies	Collegiale toetsing subsidies	
18	Sociaal domein	Controle Wmo inkoopfacturen	
19	Sociaal domein	Collegiale toetsing beschikkingen	
20	Sociaal domein	Controleprotocol en verantwoording gemeente 's Hertogenbosch	

Totaaloverzicht bevindingen

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling.

Nr. 2017	Proces	Bevinding	Prioriteit 2017
21	Sociaal domein	Opstellen onderzoeksverslagen Wmo	
22	Sociaal domein	Doorverwijzingen externe partijen	
23	Sociaal domein	Identificatieplicht sociaal domein	
24	Sociaal domein (PGB)	Prestatielevering persoonsgebonden budgetten (PGB's)	
25	Sociaal domein (PGB)	Aansluiting budgetoverzicht SVB	
26	Sociaal domein (CAK)	Volledigheid eigen bijdrage CAK	
27	Inkomende subsidies	Volledigheid inkomende subsidies	
28	Inkomende subsidies	Controle rechtmatige besteding subsidiegelden	
29	Personeel	Controle werking salarisadministratie	
30	Personeel	Aansluiting salarisadministratie met financiële administratie	

Totaaloverzicht bevindingen

Onderstaand geven wij een totaaloverzicht van onze bevindingen weer met daarbij de prioriteitstelling.

Nr. 2017	Proces	Bevinding	Prioriteit 2017
31	Belastingen	Controle volledigheid belastingkohier	
32	Belastingen	Mutaties waardering woon-object medewerkers belastingatelier	
33	Belastingen en burgerzaken	Invoercontrole tarieven	
34	Uitkeringen	Collegiale toetsing beschikkingen	
35	Uitkeringen	Aansluiting uitkeringsadministratie (GWS) met financiële administratie	
36	Omgevingsvergunningen	Facturering verleende omgevingsvergunningen	
37	Grondexploitatie	Interne toetsing uitgangspunten grondexploitatie	
38	IT general controls	Rechten en functiescheidingen financiële administratie K2F	
39	IT general controls	Rechten en functiescheidingen netwerk	
40	IT general controls	Naleving wachtwoordenbeleid	